

RODOLJUB.

Glasiló „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvo-stopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15. kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovoltijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

21. števil. V Ljubljani, dne 4. novembra 1893. III. leto.

Zmagali smo!

Žalostno znamenje je za čase, v katerih živimo, da se moramo veseliti zaradi zmage nad slovenskimi brati. Toda mi tega nismo krivi, boj se nam je usilil in se nam usiljuje dan za dnevom. Tako je bilo, kakor našim bralcem že znano iz zadnjih števil „Rodoljuba“, tudi glede zadnje deželno-zborske volitve na Notranjskem. Nova klerikalna stranka, ki vedno hinavski kriči: „Pomagajmo kmetu in delavcu!“ skuša pri vsaki priliki onemogočiti tako potrebno gospodarsko delovanje in hujska duhovnika zoper posvetnjaka, soseda zoper soseda, prijatelja zoper prijatelja, očeta zoper sina. In tudi to pot bilo je na Notranjskem tako.

Očitane „Rodoljuba“, da ne upajo na dan z možem, za katerega hujskajo in rujejo zoper poštenega notranjskega rojaka in narodno-naprednega kandidata g. Jurija Kraigherja, spekle je našo kaplansko stranko tako, da so si brž izkali pripravnega kandidata. Žalibog jim je res šel na limanice sicer pošten mož in kmetovalec Fran Modic na Velikih Blokah, kateremu se pa gotovo še nikdar sanjalo ni o deželnem zboru. Da bi bil mož vedel,

s kakimi grdimi sredstvi se dela zanj, tedaj bi bil brez dvoma odstopil, še predno je propadel. Skoraj povsod so delovali zanj in sejali po nepotrebnem sovraštvo le mladi gospodje kaplani, ki bi ljudstvu morali še-le pokazati, da so res njegovi prijatelji. Taki agitatorji so bili posebno: g. Kušar v Begunjah, gosp. Rudolf v Trnovem, g. Hribar v Košani, g. Zupan v Št. Petru i. t. d. Prvi je volilcem kar dekrete pisal, da naj pridejo ta in ta dan k volitvi, da jim bo že tam povedal, koga je treba voliti (!) in g. Rudolf, ki je še-le pred dvema letoma prestopil semeniški prag, pa vendar že vse bolje ve, kakor starejši in izkušeni narodnjaki, je v Trnovem nad vse strastno ruval zoper slovenskega kandidata Kraigherja; zadnja dva gospoda pa sta skušala na volilnem shodu, katerega je sklical gosp. Kraigher vsled neznosnega hujskanja zoper njega, na preteklo nedeljo v Št. Petru, zasejati neslogo mej volilce. A slabo se jim je obneslo to nelepo prizadevanje in krepke resnice sta morala slišati. Predsednik zbora, katerega se je udeležilo skoro 150 volilnih mož in volilcev, gospod Gržina povedal je gosp.

LISTEK.

Na grobéh.

Na grobéh! — Zamišljen se šetam po beli stezi na pokopališči. Rad zahajam na ta kraj, saj kadar sem tu sredi grobov popolnoma sam, tedaj se mi utolaži razburjeno srce . . . Duša, tožna duša moja se umiri, dočim mi okó uhaja na nepregledne vrste novih in starih grobov.

Jesenska sapa veje čez neme gomile, vse je mrtvo, vse golo in prazno, le zadnje usahle cvetke povešajo tožno na velo travo rosne svoje glavice, kakor bi žalovale po onih, ki spavajo pod cvetno njihovo odejo. — Meglé zatirajo nebo, temni se, samo daleč tam v daljavi svita se nekoliko jasnega neba! — Upanja svit! — Se jeden pogled na vedro ono nebó in že ga obkrožijo megle s sivo svojo temoto. — A pride dan, solučni

soj razprši črno zagrinjalo nebesnega oboka, višnjevo nebo smehljalo se bode zopet, kakor prej, ko je še veselih ptičev zbor meni pel radostni svoj spev o zvesti, neugasni ljubezni in sreči življenja. — — Tedaj pa bode zopet vzkipelo mrtvo moje srcé, topli žarki pomladnega solnca oživili je bodo in veselilo se bode prerodenja svojega. Vse bode zelenelo, kipelo v novem življenji, z lic mi bode izginila blodost, ugasli ogenj mojih očij pa bode vzplamtel iz nova, saj bode zrl ustajenje narave, zrl — upanja svit! — — —

Na grobéh! Koliko nad, koliko strtih upov leži za večno pokopanih pod črno to odejo. Kolikim krepkim in čilim duhovom uklonila je tu neizprosna smrt v življenji vedno neupogljivi tilnik. Kako lepo vrsto naših mož, mož naudušenih za narod in drage njegove svetinje, prvoboriteljev, pisateljev in dičnih pevcev ter mladih, komaj razvijajočih se talentov ugrabila si nam ti, bela smrt z

Zupanu, da mu je vsak faran pokoren v verskih zadevah in da mu je Št. Peter ob prihodu kot duhovniku priredil tudi slovesen vzprejem, da mu pa noben faran ni dolžan pokorščine, ako ga v posvetnih političnih zadevah hujska zoper poštene sosede in rojake. Nadžupan Trnovski g. Urbančič pa je krepko in možato povedal, da laže, kdor trdi, da so mej nami brezverci. Ni res, da bi se bil narod odtujil duhovščini, pač pa je res, da se je mlajša duhovščina, ki skuša hujskati tudi starejšo, odtujila narodu in da se je mej narod pod krinko vere le sovraštvo in prepir. Možate besede so bile to in zaslužene. Ali je mari pošteno, ako se je pri tej volitvi očitalo pokojnemu poslancu Kavčiču še v grob, da je glasoval za deželno poroštvo za dolensko železnico. Ali je to krščansko, da bi Notranjec svojemu sodeželanu ne smel privoščiti železnice, ki bo ogromno število dolenskih kmetov rešila beraške palice? Ali je to bratovsko? Privoščimo raje drug drugemu najboljšo, saj se bodo tudi dolenski poslanci, kader bo treba priskočiti na pomoč Notranjski, hvaležno spominjali, da so tudi Notranjci glasovali za dolensko železnico. To je pa pač neizogibno, da vsaka železnica prinese posameznim trgovcem in obrtnikom začasno zgubo. A le začasna zguba posameznikov in posameznih krajev ne sme odločevati, kader gre za blagor stotisoč bednih kmetovalcev in delavcev brez kruha. Žalostno je, da se na ta način skuša zasejati nesloga in sovraštvo mej deželani. Ravno tako podlo je tudi kričanje, da je treba odpraviti legalizacijo, t. j. potrjenje podpisov na nekaterih pogodbah in pismih pred notarjem ali sodiščem. Toda o tem spregovorimo

danes še na drugem mestu. Z veseljem pa naglašamo, da se starejši gg. duhovniki tega grdega boja skoro nikjer niso udeležili. Vsaj pritožbe o tem nam niso prihajale. To je pač že veselo znamenje, da starejšim in že izkušenim gg. duhovnikom samim ni po volji tako počenjanje onih mladih kaplanov, ki pišejo „Slovenca“ in „Domo-ljuba“ ter se z večnim hujskanjem naroda, skušajo pridobiti v knezoškofijstvu glas posebne gorečnosti in s tem tudi najboljše fare.

No, hvala Bogu in notranjski zavednosti vse to ruvanje teh gospodov ni nič pomagalo in naš kandidat gosp. Jurij Kraigher izvoljen je bil v torek z 59 proti 43 glasovi. Ta naša zmaga je tem bolj imenitna, ker je bila to prva večja volitev na deželi po lanskem katoliškem shodu in so nasprotniki zanesljivo mislili, da bodo to pot prvič pokazali svojo moč po tem shodu, na katerem je bilo malo govora o krščanski ljubezni. No, izpodletelo jim je in Notranjska pokazala je, da se ne da slepiti s hinavskim vpitjem, da gre tu za vero in ne za politično gospodarstvo. — Novoizvoljenega gospoda poslanca torej presrečno pozdravljamo, ker smo za trdno prepričani, da bo zvesto držal svojo obljubo in se krepko potegoval za naše narodne pravice in za blaginje svoje ožje domovine, skalovite Notranjske! Njegovim zavednim volilecem pa kličemo iz dna srca: „Živili!“ — Vsaka volitev naj izpade tako, potem bodo pa kmalu izgubili pogum novodobni zagrizenci in povrnili se bo tudi na Kranjsko zopet stara lepa sloga mej duhovskimi in posvetnimi stanovi, kakoršna vlada še po ostalih slovenskih zemljah. To dal Bog in sreča slovenska!

Politični pregled.

Kakor smo že v zadnji številki naznanili, sešel se je začetkom minolega meseca državni zbor, kateremu je vlada predložila štiri važne predloge: izjemne naredbe, domobranski zakon, državni proračun in načrt volilne

preosnove. Vsled tega, ker so se Nemci zbalj, da bi po vladnem načrtu o volilni preosnovi, če se uveljavi, izgubili mnogo poslancev in vsled tega skoro ves svoj upliv, postavili so se vladi odločno po robu in pridoleno svojo roko! — Živeli naj bi bili, živeli za svoj zatirani narod, da bi mu priborili z jekleno svojo vztrajnostjo lepšo bodočnost — zlato svobodo! — Moj Bog! — Tiho je, tiho, rahli veterc pihlja čez evetje mnogobrojnih teh gomil, v njih pa spé nevzdrumno duhovi veliki in plemeniti, mali in podli. — Strto je vse, vse nade, vse želje, vsi upi, vsi naklepi — vse!

Nemo in bolestno zro mi oči na cvetje, na vence in v oko mi silijo solzé. Kako si nesrečen moj rod! Ves svet te zatira, čestiti tvoj jezik, ki zveni tako ubrano, kakor slavca spev v goščavi, hočejo udušiti; tebe teptajo z nogami, pod težkimi okovi verig šibé se ti noge in telo obupno, zreš v temno bodočnost, omaguješ, zdihuješ umiraš!

Milostno nebo, pravijo ljudje. Tudi ti trgaš mu v dneh trpljenja, v dneh največje njegove bede iz srede može, na katere so mu uprti zadaji bolestni pogledi!

Mož za možem pada pod smrtno kosó in ti, narod moj, zdihuješ in ječiš pod velikim bremenom svoje nesreče.

Dobrotna nebesa! Ozrite se na ubogo rajo, ozrite se in bodite ji milostna. In Ti, Vsemogočni, ki stoluješ gori sredi bliščečih se krdel svetlih zvezdâ, oče narodov, pridi nam na pomoč, razdrobi v prah verige naše, usmili se nas! Saj je vendar krepki ta rod vreden boljše bodočnosti.

Prost mora biti, prost moj rod,
Na svoji zemlji svoj gospod!

Zjasnilo se je. — Vzdranim se, solze mi ne tekó več; očesi pa sta mi uprti gori na modri nebesni obok. Gospod, prošim Te za narod svoj, — ne za se! — In vi, ki snivate na tej prostrani božji njivi o sreči, ki se ne nahaja v vrtincu šumnega sveta, kateri zagledate zorni obraz še-le tedaj, ko se prebudite iz sladkega snâ, zibajočega vas v mehkem naročji matere zemlje, vi ka-

bivši zase Poljake, ki se boje, da bi splošna volilna pravica pomagala gališkim Malorusom do zmage, ter Hohenwartovce, ki se boje za versko šolo, tudi res zmagali. Kakor Nemci so tudi Poljaki in Hohenwartovci zavrgli vladno predlogo o volilni reformi in se zjedini na boj zoper dosedanje ministerstvo. Na čelo te zveze se je postavil grof Hohenwart, poslanec za gorenjske kmetijske občine. Zavezniki so se dogovorili, da ne odobre nobene vladne predloge, niti izjemnih naredeb, niti domobranskega zakona, niti državnega proračuna. Ministerstvo je uvidelo, da ne more z državnim zborom več izhajati in vedoč, da bi tudi razpust državnega zbora in razpis novih volitev nič ne premenil razmerja mej strankami, sklenilo je odstopiti ter se je to naznanilo cesarju, zajedno pa zaustavilo zasedanje poslanske zbornice. Stranke, ki so prouzročile odstop ministerstva, se pogajajo sedaj, kako bi vladalo novo ministerstvo. Cesar je poklical tri visoke gospode k sebi, in sicer kneza Alfreda Windischgraetza, češkega namestnika grofa Thuna in gališkega namestnika grofa Badenija, ter bo jedemu izmej njih naročil, naj se dogovori z voditelji velikih strank in naj sestavi potem novo ministerstvo. Cesar bo to najbrž naročil knezu Windischgraetzu; ta bo torej naš novi ministerski predsednik. Kakšni možje bodo vstopili v novo ministerstvo, se še ne ve, a najbrž bodo mej njimi trije konservativci in trije liberalni Nemci ter dva Poljaka. Stranke se že sedaj pulijo za to, kdo postani minister; kandidatov je toliko, kakor poslancev. Trdna pa ne bo zaslomba, katero bo imelo novo ministerstvo v

državnem zboru. Stranke, ki so se združile, da sestavijo novo vlado, so praveč različne; sprijateljili so se najhujši sovražniki; roka ob roki hodijo slovensko-katoliški kanonik Klun in nemško-framazonski krščen žid Suess; združila sta se ogenj in voda in to ne more dolgo trajati, zlasti ker si novi prijatelji niti mej soboj ne zaupajo. Pri prvi priliki se bo razbil Hohenwartov klub in ostala bo nemško-poljska večina. Takrat pa bomo vprašali slovenske poslance za račun. — Nič boljše, kakor pri nas, tudi na Ogerskem ni. Vladna stranka se krha, a ker cesar neče dovoliti, da bi se upeljal takoimenovani civilni zakon — to se pravi, da bi se poroke vršile veljavno samo pred župani — moralo bo ministerstvo odstopiti, kar bo prouzročilo velik in nevaren boj na Ogerskem. — Dne 16. novembra se snide hrvatski deželni zbor. — Mej Francosko in Rusko se je bila sklenila zveza za varovanje evropskega miru proti pruskim nakanam. Ta zveza se je minole tedae praznovala tako slovesno, kakor še nikdar nobena. Ruski car je poslal posebno brodovje v Toulon in Francozi so ruskim mornarjem v Toulonu, Parizu, Lyonu in v Marzilji priredili tako velikanske, sijajne slavnosti, da je ves svet strmel. — Italija ne pride do urejenih razmer. Sedaj preti zopet ministerska kriza. — Na Nemškem so se vršile ta teden volitve v deželni zbor pruski; zmagali so takoimenovani konservativci. — Španska je začela vojsko z afriško državo Marokom. — V Ameriki in sicer v Braziliji in v Argentiniji traja revolucija že dlje časa, a nobena stranka ne more druge premagati.

Dopisi.

Z dežele, 1. novembra. [Izv. dop.] (Prisilna legalizacija.) Odprava legalizacije pri zemljeknjiznih listinah do 100 gld. vrednosti, to je zdaj bojno geslo, s katerim si hoče duhovna gospoda, kateri sta glasili „Slovenec“ in „Domoljub“, priboriti zmago na volišči za

teri ste se znebili vseh spon, ki so vas nekdanj družile s svetom, vi ste — srečni!

Moja sreča pa je pokopana; prazno je srce, teman moj duh, v razvalinah leže vsi nekdanji zlati zračni gradovi.

Kar je bilo duši najdražje, pobrala mi je v cvetji smrt, zatrla je nádo za nádo, podrla načrt za načrtom

Nad njimi pa ni spomenika, in to mi zopet sili solze v oči... Ne — ne! Rosile ste solzé blede lice moje, ko sem premišljajal trpko našo usodo, toda za lastno svojo srečo naj ne kane niti jedna iz očesa. Častne bile ste prve, zadnje bile ste nevredne moškega značaja! Moško bodem kljuboval viharju, krepak in neomajen bodem stal, kakor osamljen hrast na skalnatih kraških tleh.

Molče bodem trpel, molče — venel! Venel? Da venel, zorel za smrt, da me skoro zagrne hladna zemlja.

naš deželni zbor. S tem geslom se agituje zdaj na Notranjskem, ter se pokojnemu gospodu Hinko Kavčiču še v grob očita pregreha, da za odpravo te legalizacije ni glasoval. V resnici zanimivo in nad vse značilno je pa to, kako se ta pobožna gospoda poslužuje omenjenega agi-

— — Proč, vse je proč! Le jedno sladi mi še življenja viharni tek. Trdna zavest, da se kmalu zopet oživé slovenske trate, da se skoro začuje po dolih in planinah naših zmage slovesna pesem, ustajenja burni spev! In mogočen bode ta spev naših sinov, glasno bo odmeval po slovenskem ozemlju, preganjal magle ter brata budil k skupnemu delovanju. Mož za možem stal bo za sveta prava, — ustajali bodo narodu zopet možjé, ki ga bodo branili, ki ga bodo oslavili! — — In jaz?! — Jaz pa sem od veje odtrgan list, usode piš vrti me neprestano, lahek moj čoln pa plôve sredi razburjenega morja. Besno valovje zaganja se vanj, šibki roki ni moči vzdržati krmila — prepuščen sem vihri na milost in nemilost!

— — Te misli me navdajajo, ko zrem tožnega pogledé na dolge vrste starih in novih grobov, môtni očesi pa sta mi uprti gorí na jasni nebesni obok: Od tod za sine rešitve dan, narodu in — meni!

facijskega sredstva. Vpijejo namreč v jedno mer, kako strašno breme je ta legalizacija za ubogega kmeta, koliko stroškov da ima in koliko časa zgubi zavoljo nje s hojo do sodišča ali notarja. Zraven pa skrbno prikrivajo one razloge, na katere se je opirala večina deželnega zbora, ki je glasovala proti odpravi. Prikriva se ljudem veljavna okolščina, da pri nas na Kranjskem pravni predmeti do 100 gld. vrednosti niso, kakor na Koroškem ali Štajerskem malostni, ker obsežajo skoraj jedno tretjino vseh zemljeknjižnih predmetov, tako, da bi odprava legalizacije pomenila toliko, kakor skoraj jedno tretjino ravno najubožnejših ljudij, ki imajo opraviti pri zemljiški knjigi, izročiti v roke zakotnim pisčem, kateri so, kakor skušnja uči, kmetu v pravnih rečeh najbolj nevarni in zanj sploh najdražji. To bi bila res lepa skrb za kmeta! Skrbno se nadalje prikriva, ter „Slovenec“ in „Domoljub“ ne zineta niti besedice o tem, da naši notarji listine omenjene vrste legalizujejo **zastonj**; da ljudje ne plačajo družega, ko državni kolek, t. j. pri notarju 10 kr., pri sodišči 36 kr. in pri listinah za izbris starih dolgov pa še tega ne, tako, da v tem primerljeju legalizacija ne stane niti krajcarja. Ostanajo tedaj še pota. Zastran teh je večina povdarjala, da imajo le nekatere stranke do sodišča ali notarja daleč; da pa tudi večkrat ni treba nalašč zavolj legalizacije pota delati, ker se lahko opravi ob enem z drugim potrebnim opravljenjem, zavolj katerih morajo ljudje k sodišču, kjer je večinoma za marsikaj družega središče celega okraja. Poleg tega pa imajo nekateri notarji v bolj oddaljenih krajih še posebne uradne dneve, da prihranijo ljudem dolgo pot. Reklo se je tudi, da se naši ljudje ne bojé tako strašno potov, katere narede brez vsake sile prav obilo na pr. na sejmове, cerkvene shode, misijone, božja pota, nad čemur se pa ravno tisti, ki toliko kričé zavolj legalizacije, nič ne spodtikajo, če ravno povzamejo tudi ta, leto za letom se ponavljajoča pota ljudem prav veliko časa in denarja, več kot pota zavolj legalizacije, katero imajo mnogoteri od prizadetih morebiti komaj jedenkrat v celem svojem življenji. Zraven pa ta gospóda nikdar ne zamudi ob enem mahnuti po odvetnikih in notarjih, kažoč jih ljudem kot zgolj sebičnike. Vender pa pri tem popolnoma pozabijo, da so oni sami in njih duhovni tovariši v jako podobnem, če ravno ugodnejšem položaji. Zakaj, dočim odvetnik ali notar nima drugega prihodka, ko postavno odmerjene takse od svojega dela, čaka duhovnika že naprej določeno stanovanje v farovžu, zraven večkrat kmetija za užitek, morebiti tudi bira in, kjer so farovži do l. 1848 imeli kmete, ter od njih tlako in desetino, tam

so tudi obresti od zemljiško-odveznih dolžnih pisem in naposled, če je kongrua prepíčila, doplačuje se iz verskega zaklada, oziroma državne blagajne, od koder dobi on na stare dni tudi primerno pokojnino, v tem, ko si jo morata odvetnik in notar sama preskrbeti. In vender jemlje tudi duhovnik takso od krstnih, poročnih in mrtvaških listov, ki jih naredi in plačati se mu morajo tudi maše, krsti, poroke, pogrebi itd. Ako je torej odvetnikov in notarjev zaslužek gola sebičnost, kaj je pa potem duhovnikov? Ne pluvajte torej v lastno skledo in ne očitajte nobenemu stanu poštenega zaslužka, kakor ga tudi mi vam ne. Iz vsega tega je pa vidno, da „Slovenčev“ gospódi ni za resnico in pravico, niti za blaginjo kmeta, ampak le za posvetno oblast in gospodovanje.

Iz Istre 28. oktobra. [Izv. dop.] Vinska letina.) Letošnja trgategv more se imenovati zelo dobra tako glede kolikosti, kakor tudi glede kakovosti. Lahko mislimo, da je dobre vinske letine hrvatski seljak zelo vesel. Pričakuje le še željno mnogobrojnih — kupovalcev, da mu vinski pridelek zamené z denarjem. Največ upanja ima seveda na slovenske trgovce.

Bili so časi, ko so slovenski kupovalci navadno od samih zagrizenih italijanskih trgovcev vino kupovali, dasi so bili vsled tega na slabšem, kakor če bi bili vino kupili od kmeta. Laški vinotržci so vino za neznatno ceno dobivali od kmetov, a potem prodajali kot svoj pridelek, kar se tudi še zdaj prav pogostoma dogaja. V zadnjem času se je glede tega sicer nekoliko na boljše obrnilo, a vender večina slovenskih vinskih trgovcev ne spolnuje še svoje narodne dolžnosti napram bratom Hrvatom; rajše daje dobiček krvnemu neprijatelju Italijanu nego bratu Hrvatcu.

Zato kličemo vsem Slovincem, da se tudi v trgovskih zadevah po zmožnosti drže gesla: „Svoji k svojim!“ V vsakem večjem selu dobe se pošteni hrvatski rodoljubi, koji bodo povedali vse potankosti glede vinske kupčije. Kdor želi kupiti vina v veliki množini, naj se obrne na „Vinarsko zadrugo v Pulju“; kdor pa menj potrebuje, zamore se — posebno za črnino — priporočiti Ivanu Defaru v Tinjanu (Antignana) dve uri od Pazina na veliki cesti. Obilno dobrega belega vina je v Kaščergi, Trvižu, Bermu — sploh v okolici Pazinski; cene so od 12 do 16 kr. za liter. Svarimo pa kupovalce pred talijanskimi mešetarji, ki na postajah — posebno v Pazinu — naše ljudi love. Kdor se sam ne ve kam obrniti, naj gre v Pazin k rodoljubnemu županu in trgovcu Antonu Bertošu, ki mu bo zadovoljno z dobrim svetom pomagal.

Slovenske in slovanske vesti.

(Kmetijske zadruge.) Poljedelsko ministerstvo je v drž. zboru predložilo zakonski načrt o ustanovitvi kmetijskih zadrug. Ta načrt, o čegar velikem pomenu za kmetijstvo pač ni dvomiti, ima namen, pótém zadrug

„zboljšati pravne in gnotne razmere kmetovalcev.“ Vsak kmetovalec je član zadruge, katerih je za vsak sodni okraj po jedno ustanoviti. Vse zadruge v jedni kronovini so mej seboj združene in to po posebni „zavezi zadrug“.

Zastopniki zadrug bodo v vseh občinah, a zadružna opravila reševali bodo odbori okrajnih zadrug, oziroma odbor deželne zadružne zaveze. Zadrugam bode zlasti skrbeti za ustanovitev zadružnih skladišč za kmetijske pridelke, za nakupovanje kmetijskih pridelkov na račun zadrug, za ustanovitev kreditnih zavodov in razvoj osebnega kredita; za posredovanje posojil na amortizacijsko odplačevanje; za preskrbovanje poslov v slučaju bolezni in onemoglosti; za ustanovitev bolnic, hiralnic in preskrbljevalnic; za posredovanje pri zavarovanjih; za ustanovitev živinorejskih zadrug itd. — Kakor rečeno, je ta načrt velike važnosti za kmetijstvo in zato ga pozdravljamo z velikim veseljem.

(Volitve v Celjski okolici.) Minoli teden so se vršile volitve v občinski zastop velike občine „Celjska okolica.“ Nemškutarji so sprevideli, da ne opravijo nič in so vrgli puško v koruzo ter niso prišli na volišče. Izvoljeni so bili sami vrli narodnjaki in to v vseh treh volilnih razredih.

(Dolenjska železnica.) Dela na progi od Grosuplja do Straže napredujejo prav dobro, ker je poslednji čas vreme jako ugodno. Nadejati se je, da se bode 61½ km. dolga glavna proga do Novega Mesta dogotovila v določenem času in odprla bodoče leto. V mesecu septembru delalo je v 24 dneh povprek 1541 delavcev, 841 obrtnikov in 25 glav vprežne živine. Tira za prevažanje materiala je bilo 28½ km. Izmej 159 železniških objektov je 141 dogotovljenih, 8 pa jih je še v delu. Predor pri Višnji Gori bode skoro dočel, oni pri sv. Ani pri Mirni peči tudi dobro napreduje. Dvovožne ceste so deloma že dovršene, le v Zatičini se še ni pričelo z delom.

(Politična komedija.) Ljubeznjivi Celovski c. kr. okrajni glavar baron Mac Nevin povabil je župane iz južne strani Celovške okolice za 23. dan m. m. v svojo pisarno na nujni pogovor. Ne meneč se za potrato časa, pridrili so vsi do zadnjega pretekli ponedeljek v Celovec, ker so bili radovedni, kaj da ima baron Mac Nevin tako nujnega se ž njimi razgovarjati. No, nič hudega! Povedal jim je namreč potem, ko jim je zabihal, da morajo o tem, o čemur jim bode poročal, vsestranski molčati, da je preložitev ceste čez Hollenburg „zasluga“ deželnega predsednika Schmidt-Zabierova in da je on (Mac Nevin) naročil kamenito ploščo s primernim napisom in bronastim medaljonom Schmidtovim, katera se bode uzidala in v nedeljo dne 5. novembra popoldne ob 3. uri slovesno razkrila, prej pa hoče župane podneiti, da se bode vsa stvar tako priredila, kakor da bi deželni predsedniku to čast in slavo župan in prebivalci sami izkazati hoteli. (1) Rekel je Mac Nevin županom, da bode plošča stala 300 gl. — 160 gl. da bode nabral pri svojih somišljenikih, 140 gl. pa bi se imelo razdeliti na 12 občin. In to so same občine, v kojih prebivajo izključno Slovenci, tisti Slovenci, katere isti deželni predsednik tako izredno ljubi in boža! Zagotovil je župane ženijalni Mac Nevin, da hoče vse on sam prirediti, žu-

pani pa da naj se dne 5. novembra točno zberó na omejenem kraju, kamor se bode on, Mac Nevin, pripeljal s Schmidt-Zabierovom, kateri se ve da o vsem tem pre „nič ne bode izvedel“ in bode vsled sijajnega vzprejema popolnoma presenečen! Ukazal je nadalje županom, naj skrbijo, da se bode na vseh straneh streljalo, ko se on in Schmidt pripeljeta, on pa da bode poskrbel, da ju sprejme belo oblečena deklica z nagovorom in šopkom in najel bode godbo iz Borovelj in tudi „Schützencorps“ sam da bode prišel v paradi napraviti špalir. Za vse to bode že Mac Nevin, kakor je objubil županom, sam skrbel. Ali ni sramotno, da se upa okr. glavar Mac Nevin prirediti tako komedijo na svojo roko in v imenu našega ljudstva in na stroške slovenskih občin?

(Nova hranilnica in posojilnica.) Dne 18. m. m. osnovali so tolminski rodoljubi hranilnico in posojilnico, registrovano zadrugo z neomejenim poroštvom, ki utegne postati za ondotne kraje največje koristi.

(Narodna odločnost.) Najodličnejši trgovci v Trpanju v Dalmaciji izdali so okrožnico, da bodo od novega leta naprej pri dopisovanju rabili izključno le hrvatski jezik v svojih trgovinah nasproti izdelovateljem, kakor tudi odjemnikom v vsej avstro-ogerski državi. Ne bodo se ozirali na nikakoršne ponudbe, ako dotični agenti ne bodo umeli hrvatski. Stvar ima globoko segajoč pomen, in bi bilo le želeli, da bi vrli Trpanjski odločno narodni trgovci našli obile posnemalcev. Zakaj bi ravno mi Slovani delali tlako drugim narodom in trpeli, da našim nardarjenim mladeničem od trgovine jemlje najboljše službe korespondentov in agentov tujci, katere mi še podpiramo, učeč se njihovega jezika, namestu da se oni uče našega. Če bi trgovci povsod postopali tako odločno, koliko naših ljudi bi prišlo do dobrega zaslužka. Stvar ima torej poleg narodnega tudi praktičen pomen in je torej resnega premisleka in posnemanja vredna.

(Slovenske vloge in mestni magistrat tržaški.) V mestni hiši v Trstu se grozno branijo slovenski pisanih vlog, dasi prebiva v Trstu in v okolici 40.000 Slovencev in Slovanov, ki pa ne živajo nikakoršnih narodnih pravic. Iz početka niti vzprejemati niso hoteli na magistratu v Trstu slovenskih prošenj, dokler jih ni v to prisililo ministerstvo. Akopram se zadnji čas množe vloge slovenske, vendar ni niti jednega slovenskega uradnika pri magistratu. Naj se torej vsa slovanska društva in zasebniki obračajo do magistrata samo s slovenskimi vlogami in naj odločno zahtevajo svoje narodne pravice.

(Volilni shodi na Štajerskem.) Štajerski volilci so vedno v dotiki s svojimi volilci, kar je jako pohvalno in zanje tudi ugodno, ker poznajo tako želje volilcev, volilci pa vedo, zakaj poslanci tako ali tako postopajo. Zadnje dni sta bila dva taka shoda; dne 22. m. m. poročala sta drž. in dež. poslanec Miha Vošnjak in dež. poslanec Jerman v Sevnici, dne 29. pa Miha Vošnjak in dež. posl. dr. Sernec v Žalci. Na obeh shodih se je volilem predstavil tudi kandidat za deželnozborsko volitev v skupini Celjskih mest in

trgov dr. Juro Hrašovec. Volilci, katerih se je na obeh mestih mnogo zbralo, so poslancem izrekli zahvalo in priznanje za njih delovanje in jednoglasno postavili dra. Hrašovca za kandidata. Jutri je volilni shod v Vojniku.

(Katoliško politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem) priredilo je dne 22. m. m. shod v Št. Jakobu pod Velikovcem, ki se je sijajno obnesel. Udeležnikov je bilo jako mnogo, navdušenost velikanska. Dne 5. t. m. bo shod v Št. Jakobu v gorenji Rožni dolini.

(Volilni shod v Dekanih v Istri.) Državni poslanec dr. Laginja sklical je na dan 19. oktobra volilce svojega okraja na shod v Dekane, kjer jim je poročal o svojem delovanju v državnem zboru in v deželni zboru isterskem. Shoda, ki je bil v vsakem oziru velečasten, udeležilo se je okolu 400 volilcev, a udeležili so se ga tudi drž. in dež. poslanec Spinčić in dež. poslanca Mandić in Jenko. Volilci izrekli so svojemu poslancu jednoglasno zahvalo in priznanje za njega uspešno delovanje.

(Občinske volitve v Voloskem.) Akopram je bila zmaga hrvatskih rodoljubov gotova pri zadnjih občinskih volitvah v III. in v I. razredu in torej večina v občinskem zastopu, zmešali so združeni Italijani in pa Nemci iz Opatije stvar tako, da je iz hrvatske večine nastala nemško-italijanska zmaga. Tega ni pričakoval nikdo. A ta slava bode le kratka, kajti hrvatska stranka vložila je pritožbo. Ni dvombe, da se bode moralo uničiti pet nasprotnih glasov, ker so nezakoniti. Zmaga pa je potem hrvatska, kakor je nam svoječasno poročal naš dopisnik.

(Italijanska agitacija v Tržaški okolici.) Navzlic strastni agitaciji zloglasne „Lega nazionale“ se v Sv. Križu v Tržaški okolici ni vpisalo niti deset otrok v novo italijansko šolo, katero je prav po nepotrebnem ustanovilo to društvo. Jasno je, da namen teh šol ni

skrbeti za laške otroke, katerih nij ali pa so zastopani le v jako pičlem številu, nego loviti slovenske otroke in jih poitalijančevati. Jeli pa raznarodovanje slovenskega življa državi koristno, o tem pač ni treba govoriti. Kdor ima oči in gleda, kako vedno globeje hoče prodirati laška iredenta v kri in meso slovenskega, državi vedno zvestega naroda v okolici Tržaški, mora res skoro zdvojiti nad državniško sposobnostjo merodajnih krogov ki nečejo videti preteče nevarnosti.

(Goriški Lahoni v stiski.) Znano je, da je občinski svet Goriški začetkom novega šolskega leta odprl nekaj novih šol, da si mu je bil to dež. šolski svet prepovedal. Vsled tega se je dež. šolski svet goriški posvetoval dne 16. t. m. o tej stvari in sklenil, da je te nove šole nemudoma zapreti. Lahoni so bili te šole ustanovili, da se, če mogoče izognejo ustanovitvi slovenskih šol, katere vlada že več let — obeta.

(Nov slovensk list v Ameriki.) Došla nam je prva številka lista slovenskih delavcev v Ameriki, ki se imenuje „Glas Naroda“ ter bo izhajal vsako sredo v New-Yorku 436 E. 72 nd. Str. (City). Do konca leta stane za naše kraje 1 gld. Izdajatelji so gg. Anton Logar, Josip Rems in Fran Sakser. — Novi list branil bode v prvi vrsti pravice delavskega stanu in zlasti slovenskega delavca v Ameriki, poleg tega pa bo stal, — kakor naglašja v oklicu — odločno na narodni podlagi ter bo priporočal svojim čitateljem, „da naj se nikdar ne sramujejo biti sinovi malega, toda čilega naroda slovenskega, katerega ljubiti je naša dolžnost.“ Tudi v verskem pogledu ne bo indiferenten, kakor glasila evropskih socialistov, „temveč bo branil dragoceno svetinjo svete vere katoliške, katero smo podedovali od naših vernih mater.“ — Glede na vse to in ker je list pisan zares zanimljivo, priporočamo ga najtopleje v podporo zlasti narodnim društvom in tistim rojakom, ki imajo v Ameriki svoje in znanice.

Razne vesti.

(Most čez Savo pri Radečah) se je začel graditi predpreteklo sredo. Delo prevzel je podjetnik g. Jurij Teršek od Sv. Marjete pri Rimskih toplicah. Most veljal bode 80.000 gld. in mora biti dovršen do meseca julija bodočega leta.

(Posebno plemo svinj.) Posesnik Brišnik v Braslovčah ima svinjo angleškega in ameriškega plemena, ki je vrgla 17 trdnih in zdravih mladih. Te vrste svinje hitro rastejo in se dobro redé.

(Državno podporo) v znesku 200 gld. dovolilo je poljedelsko ministerstvo občini Garčarevc v Logaškem okraju za napravo potrebnega vodnjaka.

(Ženo utopiti) je hotel kmet Marko Parač iz Zagradja na Hrvatskem. Peljal se je proti polnoči s svojo ženo v Drenovce, češ, da bode dal v tamošnjem mlinu zmleti vrečo žita. Namestu proti mlinu pa je zavozil proti vodi in prišilil ženo, da skoči v vodo. Ko pa je žena zopet prilezla na suho, nagnal jo je zopet v vodo in sicer tako globoko, da je mislil, da je gotovo utonila.

Žena pa se je v temi rešila in še le drugi dan zvedel je Parač, da je našla zavetišče pri učitelju. Zahteval je, naj pride zopet domu, predno pa se je to zgodilo, odvedli so ga orožniki v Brod. Hotel je ženo utopiti, ker je ljubkoval z neko sosedo in bi se bil torej rad znebil žene.

(Stekla mačka.) V Blinkslem kutu na Hrvatskem popadla je stekla ali pa zdvijana mačka več otrok, kar je prouzročilo veliko razburjenost mej prebivalstvom. Mati dveh napadenih otrok pobila je mačko s krepelcem. Zdravnik dr. Guče je ranjenima otrokoma pregledal rane in izžgal. Je li mačka bila stekla ali samo zdvijana, še ni dognano.

(Kršen žid.) V Kočevji so te dni krstili dra. Bernarda Gottlieba, ki se je pred letom naselil kot odvetnik. Po našem mnenju v Slovencih ni prostora niti za krščene židovske odvetnike.

(Dobrotnik svojega naroda.) V Spletu umrl je minoli teden odlični srbski rodoljub Konstantin Vučko.

vič, ki je zapustil za ustanovitev „Srpske Matice“ v Spljetu velikansko svoto 160.000 gld. — Želeč, da bi novo književno društvo gojilo in širilo idejo slovanske in zlasti jugoslovanske vzajemnosti ter tako gladilo pot toli potrebni slogi hrvatsko-srbski kličemo tudi mi spominu moža, ki je postavil tako sijajen spomenik goreči svoji ljubezni do naroda: Slava!

(Poroča na pokopališči.) V Galiciji, kjer se vedno bolj razširja kolera, je ljudstvo še bolj pristopno vražam, nego kje drugod, posebno tudi židovsko prebivalstvo. V mestecu Delatyn v Nadvornskem okraji dali se sat nedavno poročiti dve ubogi siroti na grobu nekega za kolero umrlega prav slovesno. Raznesla se je namreč vraža, da bode taka poroka obranila mesto pred kolero. Za poroko potrebna svota se je nabrala po milodarjih. Drugi dan pa je zbolela novoporočena žena in umrla kmalu potem.

(Kdaj se začne starost?) Angleški listi prinašajo prav pogostoma obširne razprave, v katerih se izražajo različna mnenja, kdaj se pri človeku začne starost. Nekateri trde, da s 50 letom, drugi se sklicujejo na Justinianove zakone, češ, da traja mladost od 15. do 50. leta, moška doba od 50. do 70., starost pa od 70. leta naprej. Neki, 51 let star atlet sodi, da ne zaostaja v metanju, tekanju in plavanju za nobenim 25letnim možem. Lani je atlet pri nekem tekanju na Norveškem došel četrti na cilj.

(Ubegla nuna.) Iz nunskega samostana v Budimpešti v Kristinskem predmestju pobegnila je sestra Viora. Ubegla je bila jako lepa in je prišla pred petimi leti iz Velikega Varadina v samostan Predstojnica jo je svarila večkrat, naj se ne prenagli, a ostala je v samostanu. Obnašala se je tako malo po predpisih samostana, da so jo ostale sestre večkrat karale. Kam se je obrnila ubegla, ni znano, bržkone šla je v Veliki Varadin.

(Andorska republika in njen top.) Mala pastirska republika v Andori na francosko španski meji v Pirenejih naročila si je pri Krupu top, jedini, ki ga premore ta državnica. Ko je bil top srečno postavljen, radi bi ga bili Andorci poskusili. Postavili so ga torej na najvišji hrib, da ga je vsakdo lahko videl. Ko pa so hoteli sprožiti prvi strel, nastalo je vprašanje, kam streljati. Top nosi na 18 kilometrov daleč, Andorska republika pa ima samo 6 kilometrov v obsegu. Na Francosko ali na Špansko pa nikakor ne gre streljati. Neki modrijan si domisli, da bi se streljalo kvišku v zrak, a drugi modrijan pravi da bode krogla vender le padla nazaj na zemljo in poškodovala ali Andorsko ali pa sosednjih dežel zemljo, iz česar bi utegnila nastati celo evropska vojna. In tako Andorskega topa še do danes niso mogli poskusiti.

(Kako ameriški časopisi tirjajo zaostalo na ročnino.) Neki severnoameriški list se obrača do zamudnih plačevalcev naročnine tako-le: „Samo tat bi se pre-

drznil splaziti se v kako prodajalnico in ukrasti tam 10 funtov belega papirja. Stvar pa je vsa drugačna, če je na papirju tiskano zabavno berilo. Na tisoče ljudij, ki hočejo, da so dobri kristijani, a ne tatovi, si ne obteže vesti prav nič zaradi tega, da celo leto vzprejemajo od založnika 10 funtov časopisov, ne da bi le beliča plačali zanje. Če se to ne pravi krasti, kako naj se pa imenuje? Čitatelj, ne jezi se, če se to tebe ne tiče!“

(Dobrosrčen razbojnik.) Pred nekaterimi dnovi ujeli so italijanski orožniki slovečega razbojnika Abata, katerega so dolgo let zaman iskali. Zadnji čin tega „junaka“ je bil sledeči: Mož je bil prisilil nekega trgovca, da se mu je odkupil s 3000 lirami. Ko je razbojnik izvedel, da si je trgovec denar izposodil in se zavezal, plačevati 36% obresti, vrnil je trgovcu denar, napadel njegova oderuha in ga prisilil, da mu je dal 3000 lir. Pa naj kdo reče, da laški razbojniki niso dobrega srca.

(Dve vojaški mački.) Poveljnik necega voznega batalijona na Pruskem dobil je od višjega računskega urada vprašanje, zakaj se za mačko voznega skladišča računski vsak dan za mleko pet vinarjev, ko mačka provijantnega skladišča stane samo tri vinarje. Uradno pojasnilo poveljnika bilo je tako-le: „Mačka provijantnega skladišča se živi z mišmi, ki so odebelele od žita in moke, mačka voznega skladišča pa dobi le take miši, ki se borno redé od starega usnja in jednacij stvari, torej je razumljivo, da potrebuje več mleka.“ Razjasnilo je menda gospodom pri računovodstvu zadoščalo, kajti pustili so poveljnika in njegovi dve mački v miru.

(Pogumna pastirja.) Trinajstletni Gjuro Gjoković iz Aoraca v Bosni je pasel z najstarejšim bratom Jovom v neki šumi čredo prascev. Najedenkrat se prikaže star volk in plane mej čredo, da ugrabi plen. Starke branile so besno svoje mladice, ter se zagrizle v volka. Mladi pastir Gjuro mahnil je pogumno s sekiro po volku in ga zadel na glavo in tudi mlajši brat pomagal mu je krepko, da sta volka pobila. Pogumna pastirja dobila sta za volčjo kožo nagrado petih goldinarjev.

(Čudno sodišče.) V Dumnovu na Angleškem posluje čudno sodišče, svoje vrste jedino na svetu. Neki čudak volil je svoj čas večjo svoto v svrhu, da se vsako leto nagradi tista zakonska dvojica, ki se tekom jednega leta ni niti jedenkrat sporekla ali celó sprla. Dotična dvojica dobi za nagrado prisojen kos špeha v izvestni teži. Primeri se, da se po več let ne oglasi noben kompetent. Letos sta se bila dva zakonska para na ta način odlikovala. „Sodišče“ je stvar natančno preiskalo sevě ob navzočnosti vseh prebivalcev tega presrečnega kraja, in prošnjikom slovesno prisodilo zasluženi špeh. Pravijo, da so se odlikovanci koj po slavnosti grdo sprli. Čuditi bi se temu ne bilo, saj so se vsi prizadeji morali leto dni premagovati, da dobé zaželeno nagrado.

Poučne stvari.

Spoznavajmo domače sadje!

Utegnilo bi biti kakšnih 20 let, odkar dobivamo v večji meri žlahtno sadno drevje s tujega v naše kraje. Kdo pa bi trdil, da ni bilo poprej že pri nas dobrega sadja! Imamo doma mnogo dobrih in celo žlahtnih vrst sadnega drevja — spominjam na sevniško voščenco in pokolič (jabolki), trnovsko in šentjakobco (hruški) — samo da niso obče znane. V tem kraju se nahaja ta, v drugem ona vrsta, znana je navadno le tukaj, drugod je nihče

se pozna. Ko je jeseni l. 1884. priredilo sadjarsko društvo za mariborsko okrajno glavarstvo v Mariboru razstavo sadja, bilo je videti po več ko 30 raznih jabolk in hrušek le iz jednega samega kraja. Nekateri so bile lepe in prav okusne. Začnimo torej spoznavati domače sadje, jabolka, hruške, kutine, češplje, slive, breskve, črešnje, orehe itd. Marsikatera vrsta domačih hrušek je tako dobra, če ne boljša, kakor to ali ono jabolko, ta ali ona hruška, ki smo jo dobili od drugod. Kar bi pa

morebiti primanjkovalo kakšni domači vrsti na okusu, to nam nadomesti s svojo rodovitnostjo, prav ker je domača ter privajena zemlji in podnebjju. Naše tepke še ni prekosila nobena dosedaj uvedenih tujih moštnic, ne na rodovitnosti, ne po obilosti dobrega moštnega soka. Pa tudi proti mrazu, suši, ostrim vetrovom in drugim neugodnim uplivom je domača sadno drevje navadno manj občutljivo, kakor od drugod v naše kraje prineseno. Mislim tedaj, da sadjarstvu pri nas ne bode na kvar, ako v obilnejši meri svojo pozornost na domače vrste sadnega drevja obračamo, ako vrste popisujemo, ocenjujemo in če so vredne, priporočamo, da se razširijo po naši slovenski domovini. Za to nam gotovo radi odpró svoje predale naši domači gospodarski listi. Na ta način ne bomo samo pripomogli domačemu sadju in sadnemu drevju do večje veljave, dobili bomo tudi lepih slovenskih imen za sadje. Da me pa kdo napačno ne razume, omenim naj konečno, da ni namen teh vrstic, vzpodbujati, naj se s tujih krajev uvedene vrste sadnega drevja spodrivajo in uvažanje novih opusti; hotel sem samo opozoriti na domače sadno drevje, nič drugega. Vzpodbudila pa sta me na to lepa hruška „b o n k a“, ki sem jo našel na pohorskem vznožji v Polani v šlivniški župniji blizu Maribora in katero bom skusil tukaj kratko popisati.

„B o n k a“. Drevo stoji na prvotnih tleh, v rahli z ilovico pomešani zemlji in je doloma zavarovano proti ostrim vetrovom. Je veliko, (kakih 8—10 m visoko), vrh (krona) je redek, višji kakor širok, lanski les je siv, letošnji rujav; brstje je široko in debelo (napeto), a ne veliko; listje je veliko in široko, podolgovato srčasto in usnjato, na gornji strani temno, na spodnji sivkasto zeleno, rob je drobno napiljen, peclji so dolgi. Bonka zarana cvete ima bel cvet, dozori o Velikih mašah (15. avgusta) je vležana (popolnoma zrela že na drevesu), rada z drevesa pada (ko pade, bonkne ali bunkne = sliši se: bunk bonka ali bunka?) a trpi 10—14 dni. Bonka rada rodi, hruške se na trgu v Mariboru lahko razpečajo.

Hruška bonka je bolj podolgovata z dobro različnim vratom, v $\frac{1}{3}$ od spodaj je najširja, na muhi malo pogreznena in v pogreznini nakrpana. Ona je 64 mm. dolga, in 47 mm. široka, lepo voščeno rumena, na solnčni strni včasih malce rudeče nahukana, prav drobno rujavkasto pikasta, tam pa tam z rujavimi pegami, drugače gola in gladka, lupina je tanka in mehka; muha kratka, zaprta in na pol (redko bolj odprta; rep precej dolg (26 mm.) in srednje debelosti, raven ali vzbočen, meso je belo, prhko, močnato, v ustih razpadno, sladko pergamentno aromatično, a ne posebno sočno; peščišče je precej široko, bolj nizko, predali majhni, sekirice (luske) mehke.

Ako pomislimo, da je bonka jedna največjih zaranih domačih hrušek, da je okusna, da drevo rado rodi in da bi se najbrž, ker na Pohorju stori, tudi drugod dobro obnesla, zasluži, da jo priporočamo.

Kako spoznati kuro, ali pridno leže?

Nekateri ljudje na prvi pogled spoznajo kuro, ali je pridna za jajca leči ali za nič. Pravijo, da se to najbolj spozna na glavi in na očeh. Pridna kura mora imeti precej široko, pa vendar pogumno dvignjeno glavo in žive oči. Slaba kura ne kaže nobene živahnosti ne v očeh, ne v glavi. Tudi je pridna kokoš bolj širokega telesa. To so glavne tri lastnosti, katere si bo gospodinja kmalu spoznavati naučila. Nekateri so mislili, če je stara kura pridna, da bodo tudi njene hčere pridno legle. Skušnja pa nič, da na tem ni nič ali vsaj ne veliko, in da se ta lastnost ne podeduje. Včasih pa kako k ro po krivici obsodijo, da je slaba, pa le jajca zgublja; posebno

se to zgodi, kjer nimajo petelina. Tedaj se kure pomešajo s sosedovo tropo, katero vodi petelin, kam pa jajca pokladajo, to se ne zve. Dobro je tedaj imeti petelina, da so jajca rodovitna in da kure vkup ostanejo.

Kako povrniti staremu usnju lepo črno barvo

uči neki znani učenjak tako-le: Vzemi od dveh svežih jajc rumenjake od jednega pa beljak in tolci oboje toliko časa, da postane zmes tekoča in olju podobna. Potem raztopi v desetini litra brinjevca 20 gramov sladkorja, prideni nekoliko neke črne barve (nemški se imenuje Elfenbeinschwarz) in vlij sredi jajca. Vsa zmes se spravi tako na usnje, kakor navadno čevljarsko črnilo ter se s krtačo zlika. Na ta način dobi staro usnje svojo prejšnjo črno barvo na zelo trpežen način.

Prijemljenje surovega masla pri pinjenji.

Naše gospodinje se večkrat pritožujejo, da se surovo maslo prijema pinine a krožnika (kolesa). To prihaja od tod, da se je lesen krožnik navzel tolče. Temu se pa odpomore, če se krožnik vselej dobro umije v gorki vodi, kateri se je pridejalo nekaj sode in potem dobro posuši, najbolje na zraku.

Kako ravnati z jako starim vinom?

Prestara vina morejo se s tem popraviti za prodajo da se jim primeša novega vina. Novo vino, ki se misli primešati, pa mora biti stalno na zraku, to je, ne sme se kaliti.

Odžaganje velikih vej.

Če se imajo drevesu odžagati velike veje, naj se najprej odžagajo kacihi 40 cm od debla, da se ne poškoduje deblo, ko veja omahne. Le potem se odžaga ostanek pri deblu. Rana se potem z vrtnim nožem lepo gladko obreže in takoj s kako stvarjo dobro zamaže, da vsled moče drevo ne začne trohneti.

Pene na juhi

zmatrajo gospodinje navadno za umazanost in jih posnamejo. V resnici pa ne ravnajo pametno. Te pene so tečna beljakovina, zato naj se hitro, ko pridejo na vrh zopet pomešajo v juho. Juha potem res ni povsem čista, ali je jako tečna, kar je gotovo največje vrednosti.

Kako ravnaj z ozimino?

Kolikor moreš odstrani vse škodljive vplive setvam ali jih pa vsaj pomanjšaj. Posebno glej, da na njivi ne bode stala voda, zatorej morajo odvodi za vodo biti vedno v dobrem stanju. Če sneg zmrzne na njivi, je treba v več krajih skorjo predreti, da more zrak skozi. Slabo prezimelim žitom pognoji po vrhu, najbolje s čilskim solitrom. Skrbeti je tudi treba, da plevel žita ne preraste.

Gnoj na njivi naj se precej raztrese.

Ako pustiš gnoj v kupih in se razgreje, zgubi mnogo amonijaka, kadar ga pozneje premešavaš. Sicer pa žito rado poleže, kjer so dolgo časa ležali kupi gnoja.

Spargeljne sejaj jeseni.

Neki ruski list priporoča, da se spargeljni sejejo jeseni, ker potem holje uspevajo, nego bi jih sejali pomladi.

Loterijske srečke.

Linc, dne 28. oktobra: 24, 75, 14, 25 79
 Trst, dne 28. oktobra: 40, 10, 6, 80, 18.

Tržne cene v Ljubljani

dne 4. novembra t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	8	50	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež,	6	—	Surovo maslo, "	—	86
Ječmen	6	—	Jajce, jedno	—	03
Oves,	6	60	Mleko, liter	—	10
Ajda,	8	50	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso,	5	50	Telečje	—	58
Koruza,	6	—	Svinjsko	—	58
Krompir,	2	14	Koštrunovo	—	86
Leča,	—	—	Pišanec	—	40
Grab,	12	—	Golob	—	17
Fizol,	9	—	Seno, 100 kilo	—	357
Maslo, kgr.	1	02	Slama,	—	267
Mast,	—	68	Drva trda, 4 metr.	—	7
Špeh frišen	—	60	" mehka, 4	—	5

Jarnej Reic

trgovec v Kravji dolini v Ljubljani

prilaga čast. p. n. občinstvu dobro **specerijsko in kolonijalno blago**; posebno izvrstno **domače maslo**, (stari funt 62 kr.), **Tirolsko surovo maslo**, vsakovrstne **fine moke** in drugih deželnih pridelkov. (35—1)

(13—21)

Najvišje cene.

Največji izbor.

Preobleke. Popravila.

Skrbno izdelovanje.

L. Mikusch
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg 15.

stajersko pogorsko vino
Tako fino

Iter po 4 kr. se proda v večji množini loco Hartberg, železniška postaja). Več pove iz prijaznosti gospod Karol Tomšič, c. kr. poštni upravitelj v Hartbergu na Stajerskem. (24—1)

sladko hrusevo vino

Iter po 5 kr. in

J. Traun v Ljubljani

mehanični mlin, tovarna ješprenjčka in ješha, trgovina s specerijo, žganjem, žitom, pridelki in drvami

prilaga veliko zalogo svojih izdelkov: pšenično, ajdovo, rženo in koruzno moko, ješprenj, ješprenjček in pšeno, najmočnejši in najokusnejši vinski kis in kisov cvet. Prilaga tudi specerijsko blago, žganje, špirit, suhe in oljnate barve. Kupuje vse domače pridelke in prilaga mnogovrstna, zanesljivo kaljiva semena. Živinorejcem prilaga zadnja moka za živino, ker je cenejši in izdatnejši kot druga sredstva. (3—21)

Zunanja naročila se hitro in natančno izvrše.

A. Schäffer

rokovičar in obvezarijar

Kongresni trg 7. **Ljubljana** Kongresni trg 7.

Velika zaloga vseh

kirurški obvez in kilnih pasov.

Velika izbira in zaloga vsakovrstnih rokovic iz c. kr. pr. dvorne tovarne J. E. Zacharia na Dunaji; zavrtnikov, manšet, angleških in francoskih dišav, modercev itd. (4—21)

Na najnovejši in najboljši način

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja **plombovanja** in vse **zobne operacije**, — odstranjuje **zobne bolečine** z usmrtenjem živca (11—21)

zobozdravnik A. Paichel, poleg čevljarskega mostu, v Köhlerjevi hiši, I. nadstr.

Brata Eberl

Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 4.

Slikarja napisov, stavbinska in pohištvena pleskarja.

Tovarna za oljnate barve, lak in pokost.

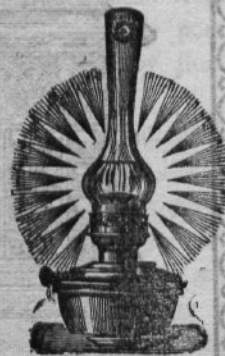
Glavni zastop

Bartholijevega originalnega karbolineja

Masčoba za konjska kopita in usnje. (5—21)

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (6—10)

prilagam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavo prsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Krajsko.

Prevezem tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Ign. Faschinga udove

ključavničarnica v Ljubljani, Suknarske ulice šte. 3

priporoča bogato svojo zalogo **štedilnih ogujlišč** solidnega dela po najnižjih cenah in vsprejema tudi vsakovrstna **stavbinska dela.** (7-21)

Zunanja naročila izvršujejo se točno.

Založba tovarne

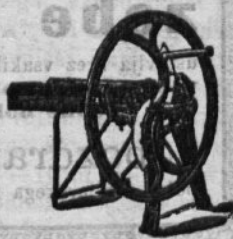
pri

Franju Detter-ju v Ljubljani

na Starem trgu št. 1, nasproti železnemu mostu.

Tu se dobivajo vsake vrste kmetijski stroji, kakor tudi blagajnice, varne pred tatom in ognjem. P. n. gospodinjam, šiviljam krojačem in čevljarjem priporočam svoje izvrstne

šivalne stroje

mного ceneje, nego drugod

za katere tudi 5 let jamčim (garantiram). (8-21)

Popravila izvršujejo se pri meni točno in po ceni.

J. Kunčič

izdelovatelj soda-vode

v Ljubljani,

v Križevniških ulicah št. 10

filijalka v Lescah, Bled,

priporoča čast. p. n. občinstvu in gospodom gostilničarjem svojo dobro izdelovalnico dobre, zdrave, ukusne soda-vode.

Zunanja naročila izvršujejo se točno. (16-10)

Zaupni mož v vsakej fari. Velevažno, čez četrto stoletja obstoječe, povsod izvanredno zaupanje in spoštovanje uživajoče domače **denarstveno podjetje** (poroštevni zaklad znaša čez 20 milijonov kron), čegar glavni sedež je na Dunaji, koje je cesarsko kraljevo privilegirano ter je pod vrhovnim nadzorstvom visoke c. kr. državne vlade in čegar vsestransko priznano blagonsno delovanje se razteza po vseh pokrajinah naše avstrijske domovine, poblešča v vsakej fari po jednega **zaupnega moža** z nalogo, pospeševati večje razširjanje tega podjetja v dotičnem kraju.

Razumne, čislane in v denarstvenem obziru popolno zaupanje uživajoče osebe, koje si želijo pridobiti vedno rastoči postranski zaslužek za mnogo let, blagovolijo naj pod znamko „**201.191. Graz postlagernd**“ več poizvedeti. (18-14)

Adolf Hauptmann

tovarna. (9-21)

oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja

v Ljubljani, ob vogalu Resljeve ceste št. 41 v lastni hiši in filijala: Slonove nlice št. 10-12.

„NARODNA TISKARNA“

priporoča po nizkeje ceni

VIZITNICE

v elegantnej obliki.

Odlikovan v Trstu 1882. Srebrna svetinja.

Tovarna peči in glinastih izdelkov

Avgust Drelse

Ljubljana (Kranjsko).

Vsakovrstne peči po najnovejši konstrukciji, bele in barvane od najboljšega blaga, elegantne in cene.

Cevi za dimnike natik z vetrovim ravnalcem. (14-21)

Okraski pri stavbah, nakit pri cerkvenih stropih in okrajkih, neprežigljava opeka in vse v glinarsko obrt spadajoče stvari.